

Zien werken doet werken. Over het belang van opgroeien in gezinnen waar gewerkt wordt

Deelnemen aan de arbeidsmarkt zorgt voor een aantal gekende voordelen, zoals een inkomen, het verwerven van status en identiteit en het leggen van sociale contacten. Werken heeft echter niet enkel nut op individueel vlak, maar kan ook op gezinsniveau positieve effecten genereren. Uit ons onderzoek blijkt dat schoolverlatende jongeren die opgroeien in een huishouden waar gewerkt wordt makkelijker werk vinden. De kans dat een jonge schoolverlater werk vindt, neemt toe naarmate er meer gewerkt wordt binnen het gezin. Belangrijk is echter de vaststelling dat een deel van de Vlaamse jongeren in een gezin opgroeit waar helemaal niet gewerkt wordt. We lichten dit verder toe in deze Werk.Focus.

Aandeel jongeren opgroeiend in baanloze gezinnen neemt toe in Vlaanderen

In tabel 1 geven we een overzicht van het aandeel jongeren (0-17 jaar) dat opgroeit in een gezin waar niemand werkt. Anno 2015 bedraagt dit aandeel 7,6% in Vlaanderen en ligt daarmee beduidend lager dan in het Waals gewest (18,2%) en Brussels Hoofdstedelijk gewest (24,3%).

Tabel 1 Aandeel personen (0-17 jaar) in baanloze gezinnen (2005-2015)

	2005	2015	Δ 2005-2015 (ppt)
België	12,8%	13,1%	+0,3
Vlaams gewest	6,8%	7,6%	+0,8
Waals gewest	18,4%	18,2%	-0,2
Brussels H. Gewest	26,5%	24,3%	-2,2

Bron: FOD Economie - Algemene Directie Statistiek - EAK, Eurostat LFS (Bewerking Steunpunt Werk/Departement WSE)

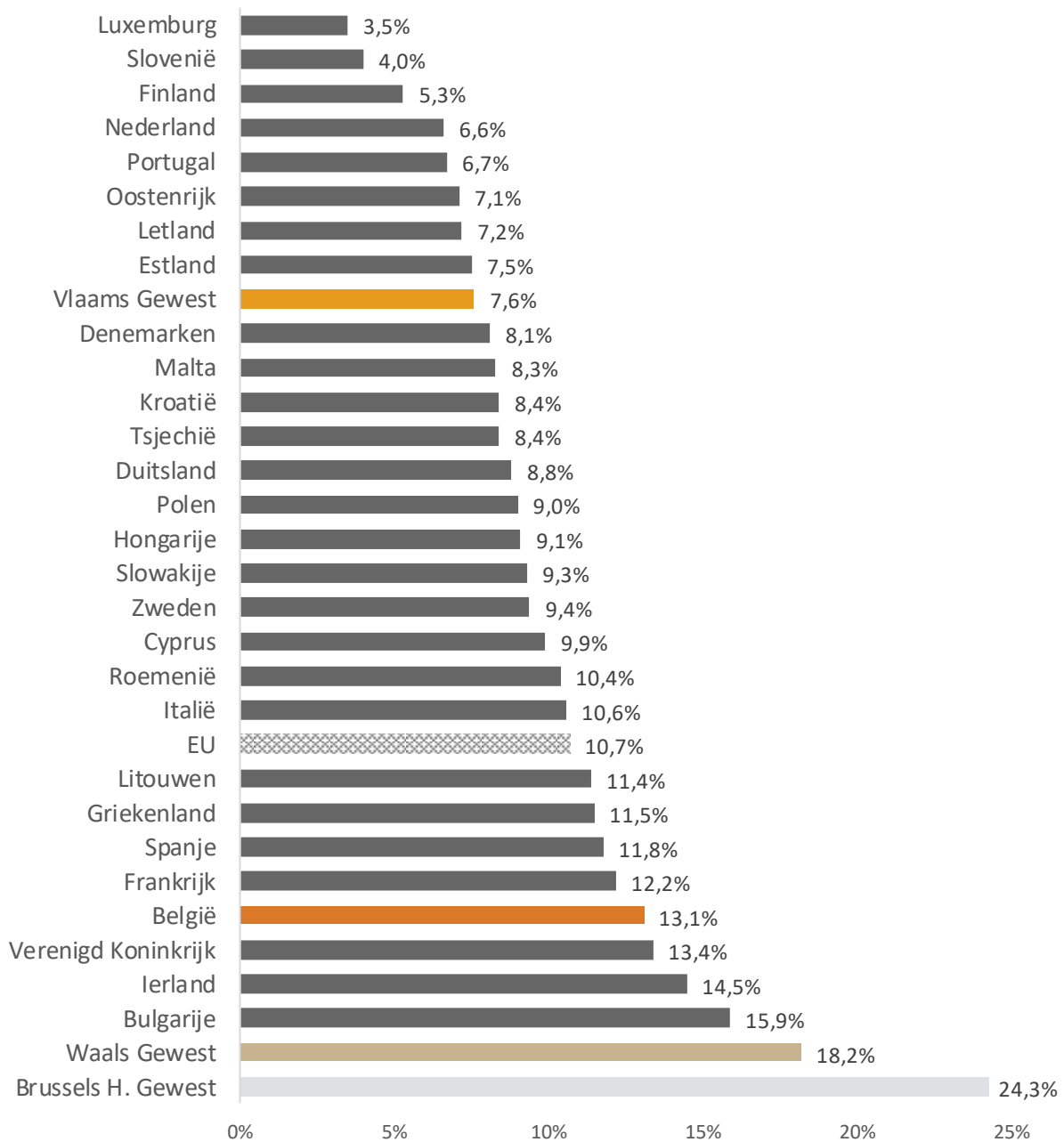
Figuur 1 leert ons bovendien dat Vlaanderen in Europees opzicht bij de regio's hoort met de laagste aandelen jongeren in baanloze gezinnen, terwijl het Waals en Brussels Hoofdstedelijk gewest het lijstje – in negatieve zin – afsluiten. Hoewel Vlaanderen relatief goed scoort op deze indicator anno 2015, liet het het afgelopen decennium wel een stijging optekenen van 0,8 procentpunt. Deze toena-

me in aandeel jongeren in baanloze gezinnen ligt in lijn met de Europese trend, maar is desalniettemin relevant om verder op te volgen.

Meer werken op huishoudniveau verhoogt de kans op werk van Vlaamse schoolverlaters

Waarom is het belangrijk om het aandeel baanloze gezinnen zoveel mogelijk in te dijken? Uit ons recent onderzoek constateren we dat opgroeien in een gezin waar (veel) gewerkt wordt, de transitie van school naar werk makkelijker maakt (Herremans, Vansteenkiste, & Sourbron, 2016). Specifiek hebben we bij de volledige cohorte Vlaamse schoolverlaters uit 2011 bestudeerd welke factoren het vinden van werk vlotter doen verlopen. Uit onze analyse bleek dat de zogenaamde 'arbeidsintensiteit op huishoudniveau' een belangrijke rol speelt in het voorspellen van de kans op werk van deze Vlaamse schoolverlaters. De arbeidsintensiteit op huishoudniveau geeft het werkelijk gepresteerde jaarlijkse arbeidsvolume weer ten opzichte van het potentiële jaarlijkse arbeidsvolume in het geval dat alle huishoudleden op arbeidsleeftijd voltijds zouden werken. Het eventuele arbeidsvolume van studenten jonger dan 25 jaar wordt niet meegeteld in de berekening. Een hogere arbeidsintensiteit betekent meer gepresteerde arbeidsuren binnen het huishouden waartoe de schoolverlater behoort.

Figuur 1 Aandeel personen (0-17 jaar) in baanloze gezinnen in de Europese Unie (2015)

Bron: FOD Economie - Algemene Directie Statistiek - EAK, Eurostat LFS (Bewerking Steunpunt Werk/Departement WSE)

We stellen vast dat een hogere arbeidsintensiteit op huishoudniveau de kans op werk een jaar na schoolverlaten beduidend verhoogt (met een factor 1,60).¹ Het waargenomen effect zou onder meer verklaard kunnen worden doordat van een hogere arbeidsfrequentie in het huishouden een voorbeeldfunctie kan uitgaan voor jongeren om ook zelf te gaan werken, alsook de jongere toegang kan geven tot een groter sociaal netwerk bij de zoektocht naar werk. Daarnaast kunnen baanloze gezinnen en hun kinderen bepaalde risicofactoren (zoals een lagere scholing) gemeenschappelijk hebben die eveneens de kans op werk kan verlagen.² Om deze redenen kunnen baanloze gezinnen een extra risicofactor vormen voor schoolverlaters bij het vinden van werk.

Conclusie

Vlaanderen scoort internationaal gezien goed op vlak van het aandeel jongeren dat opgroeit in baanloze gezinnen. Toch is dit aandeel het laatste decennium licht gestegen (+0,8 ppt), tot 7,6% in 2015. Opgroeien in een gezin waar niet of weinig gewerkt wordt, zorgt voor een moeilijker transitie van jongeren richting de arbeidsmarkt. Het is daarom relevant om beleidsmatig niet enkel in te zetten op het indijken van werkloosheid op individueel niveau, maar ook op gezinsniveau.

U kan het aandeel jongeren in baanloze gezinnen zelf verder opvolgen via onze interactieve en visuele toepassing [Vlaanderen binnen Europa](#). Deze toepassing biedt toe-

gang tot een uitgebreide set aan indicatoren, die voornamelijk betrekking hebben op de werkzaamheid, de werkloosheid, het kwalificatieniveau en de arbeidsvoorwaarden van de beroepsbevolking. De cijfergegevens werden recent geüpdatet, zodat voor de opgenomen arbeidsmarktindicatoren gegevens tot en met 2015 beschikbaar zijn. U kan de cijfers voor Vlaanderen vergelijken met deze van de andere Belgische gewesten en van alle EU-lidstaten.

Sarah Vansteenkiste

Steunpunt Werk

Noten

1. Deze analyses zijn gecontroleerd voor een reeks andere factoren zoals studieniveau, gezinspositie, herkomst, geslacht, ontvangen van een studietoelage, jeugdwerkloosheidsgraad in de regio van de woonplaats, studies gecombineerd met (studenten)werk.
2. Baanloze gezinnen komen immers relatief vaker voor in gezinnen met laaggeschoolde ouders (bron: PIAAC).

Bibliografie

Herremans, W., Vansteenkiste, S., & Sourbron, M. (2016). *Op weg naar de arbeidsmarkt. De arbeidsmarktintrede van Vlaamse schoolverlaters*. *Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt Werk*, 26(1), 92-105. Leuven: Steunpunt Werk / Uitgeverij Acco.

**STEUNPUNT
WERK**

Naamsestraat 61 bus 3551, 3000 Leuven

steunpuntwerk@kuleuven.be | +32 016 32 32 39

www.steunpuntwerk.be | twitter: [@SteunpuntWerk](https://twitter.com/SteunpuntWerk)

Het STEUNPUNT WERK is een universitair kenniscentrum dat arbeidsmarktinformatie verspreidt en het Vlaams arbeidsmarktbeleid ondersteunt.